

FORSKNINGSORGANISERING – INSTITUT FOR KOMMUNIKATION OG KULTUR

2023-2028

INSTITUT FOR KOMMUNIKATION OG KULTUR

1580

139

INSTITUT FOR KOMMUNIKATION OG KULTUR
AARHUS UNIVERSITET

INDHOLD

1	Dokumentets formål.....	4
2	Forskningsorganiseringens ambitioner og grundelementer	5
3	Forskningsprogrammer	6
3.1	Ansøgning og evaluering	6
3.2	Forskningsprogrammernes rammer og økonomi.....	6
3.3	Funktionsbeskrivelse for forskningsprogramledere	7
3.4	Samarbejdsflader mellem afdelinger og programmer	8
4	Forskningsenheder.....	9
5	Forskningscentre	10
5.1	Ansøgning og evaluering.....	10
5.2	Centrenes rammer	10
5.3	Centrenes økonomi	11
6	Forskningsudvalget.....	12
7	Budgetramme og puljer.....	13

1. DOKUMENTETS FORMÅL

Dette dokument erstatter og samler tidligere rammedokumenter, retningslinjer og politikker vedrørende forskningsorganiseringen på Institut for Kommunikation og Kultur (IKK) og giver en samlet præsentation af instituttets forskningsorganisering og dens centrale indholdselementer og aktører.

Dokumentet er udviklet på baggrund af bred involvering af afdelingsledere, programledere, centerledere, institutforum og medarbejdere på tværs af instituttet. Mens centrale elementer i den tidligere organisering videreføres, introduceres også en række nye elementer, der er baseret på de erfaringer og ideer, der er kommet til udtryk under involveringsprocessen. De forskellige input er konkretiseret og indarbejdet i dokumentet af en intern arbejdsgruppe bestående af syv medlemmer, der repræsenterer instituttets organisatoriske og faglige bredde: Lise Skytte Jakobsen, Stefan Kjerkegaard, Søren Pold, Sten Vikner, Anne Marit Waade, Peter Boenisch og Merete Birkelund. Gruppens arbejde er blevet planlagt og understøttet af Carsten Stage og Pernille Roholt.

Dokumentet adresserer og foreslår løsninger på en række konkrete udfordringer i forhold til den hidtidige forskningsorganisering samtidig med, at organiseringens styrker og velfungerende elementer søges fastholdt. Udfordringerne tæller bl.a. den ofte minimale koordination og interaktion mellem afdelinger, programmer og centre, uklare forventninger til forskningsprogrammernes og forskningsprogramledernes arbejde, forskningscentrenes løse indplacering i forskningsorganiseringen, manglende rekrutterings- og evalueringsprocedurer i forhold til programmerne, manglen på systematiske processer for kompetenceudvikling og sparring i forhold til arbejdet med forskningsansøgninger, utilstrækkeligt fokus på juniorforskere samt vanskeligheder i forhold til at kunne tage og understøtte strategiske initiativer på institutniveau.

Disse problemstillinger håndteres i dette bud på en revideret organisering. Som eksempler på revisioner er en mere udfoldet funktionsbeskrivelse for forskningsprogramlederne, der tydeliggør deres ansvar og forpligtelser i forhold til programmets medlemmer – herunder yngre kollegaer og juniorforskere – mens samarbejdsfladerne mellem afdelinger, programmer og centre også er søgt styrket.

En central målsætning er at understøtte forskernes mulighed for at organisere sig på en måde, der opleves som relevant og meningsfuld, og som bidrager til instituttets overordnede udvikling og sammenhængskraft. I forlængelse heraf skal den beskrevne organisering læses som et pragmatisk kompromis, der forsøger at sikre balancen mellem transparens og fleksibilitet, mellem disciplinære og tværfaglige organiseringsønsker samt mellem hensynet til de enkelte forskeres/miljøers frihed og behovet for strategisk ledelse på forskningsområdet.

Forskningsorganiseringen har gyldighed frem til december 2028. Inden udgangen af perioden skal organiseringen evalueres med henblik på tilpasning og ændringer af strukturen.

Venlig hilsen

Unni From, institutleder, IKK

Carsten Stage, viceinstitutleder for forskning og eksternt samarbejde, IKK

2. FORSKNINGSORGANISERINGENS AMBITIONER OG GRUNDELEMENTER

Forskningsorganiseringen på IKK skal understøtte:

- Forskningsfrihed, -diversitet, -kvalitet og -impact
- Aktiv forskningsledelse af instituttets forskere, herunder sparring på alle karrieretrin i forhold til fx publikationer, ansøgninger og karriereplanlægning
- Forskernes trivsel ved at fremme mulighederne for at indgå i meningsfulde og sammenhængende arbejds- og forskningsfællesskaber med både nationale og internationale dimensioner
- Muligheder for dynamisk udvikling af både mono- og tværfaglige forskningsmiljøer med såvel lokale som eksterne samarbejdspartnere
- Velfungerende, transparente og fleksible organisatoriske samarbejdsflader i forhold til forskningen på instituttet
- Forskernes og forskningsmiljøernes mulighed for repræsentation i relevante udvalg på instituttet
- Realiseringen af instituttets målsætninger på forskningsområdet, som de er formuleret i institutstrategien
- Evnen til at prioritere i forhold til aktuelle forskningsdagsordener og forskningspolitiske agendaer

IKK's organisering bygges op om fire kernelementer, som beskrives enkeltvist i det resterende dokument:

- forskningsprogrammer
- forskningsenheder
- forskningscentre
- et forskningsudvalg

Organiseringen understøttes og udvikles af viceinstituttlederen for forskning og instituttets forskningskonsulent. Viceinstituttleder tager i samarbejde med forskningskonsulenten og forskningsprogrammerne initiativ til relevante, tværgående initiativer, fx workshops målrettet juniorforskere og et årligt seminar mellem forskningsprogramledere og afdelingsledere. De tilbyder desuden sparring og velkomstmøder til instituttets forskere.

3. FORSKNINGSPROGRAMMER

Forskningsprogrammernes hovedformål er at understøtte, at instituttets forskere og forskning trives og udvikles i forlængelse af de overordnede ambitioner for forskningsorganiseringen (jf. afsnit 2). Forskningsprogrammerne kan tage udgangspunkt i fx en eller flere afdelinger eller akademiske felter og problemstillinger.

Derudover er instituttet involveret i tværgående programmer på fakultetsniveau, som initieres og følges af fakultetsledelsen. Instituttets ph.d.-studerende er organiseret i en række ph.d.-programmer målrettet dem, men opfordres også til at være medlemmer af forskningsprogrammerne for fx at udvikle deres faglige netværk på instituttet.

3.1 Ansøgning og evaluering

Forskningsprogrammerne etableres for en treårig periode og godkendes af institutlederen på baggrund af en programansøgning, der indeholder en konkretisering af målsætninger og succeskriterier for programmet og samspillet med instituttets overordnede målsætninger (som beskrevet i afsnit 2 og i institutstrategien).

Institutforum og institutledelse rådgiver institutlederen om etablering af programmer og konstituering af et forskningsudvalg.

Inden programperiodens udløb skal forskningsprogrammet indsende en skriftlig evaluering af programmets arbejde i den forgangne periode. Programmet evalueres på baggrund af dets arbejde med at understøtte realiseringen af instituttets overordnede målsætninger og de succeskriterier, programmet har opstillet i ansøgningen. Programevalueringerne suppleres af et fælles institutforankret spørgeskema, hvis formål er at inddrage medlemsperspektivet. I forbindelse med evalueringen kan der genansøges om programstatus, hvis det er relevant.

Evalueringer og programansøgninger behandles af institutforum, forskningsudvalg og institutledelsen, hvorefter den endelige beslutning om oprettelse træffes af institutlederen.

3.2 Forskningsprogrammernes rammer og økonomi

For at sikre lige og retfærdig adgang til information, ressourcer, sparring og organisatorisk repræsentation anbefales det, at alle instituttets forskere er medlem af et forskningsprogram.

Man kan være primært medlem af et program og sekundært medlem af andre programmer. Man melder sig ind i et forskningsprogram ved at kontakte programlederen.

Forskningsprogrammerne består af min. ca. 20 og maks. ca. 55 primære medlemmer og eventuelt et antal sekundære medlemmer. Målet er at sikre, at instituttet ikke får for mange programmer til at fastholde et funktionsdygtigt forskningsudvalg, men også at programmerne ikke bliver for store og vanskelige at lede. IKK-medarbejdere i stillingskategorierne ph.d., postdoc, (studie)adjunkt, (studie)lektor og professor udgør medlemsgrundlaget. Institutlederen kan – hvis særlige hensyn taler for det – vælge at se bort fra mindstekravet for antal deltagere i et program. I sådanne tilfælde henstilles det, at mindre programmer opererer med delt repræsentation i forskningsudvalget.

Programmer skal både muliggøre åbne fællesaktiviteter og mere afgrænsede enhedsaktiviteter.

Alle programmer modtager et beløb, baseret på antallet af primære medlemmer, der skal benyttes til løbende og praktisk understøttelse af forskningsaktiviteter.

3.3 Funktionsbeskrivelse for forskningsprogramledere

Når en programansøgning er godkendt, er det muligt for alle fastansatte medlemmer af programmet at indsende en interessetilkendegivelse om at blive forskningsprogramleder. Der kan indsendes fælles ansøgninger af forskere, der ønsker at dele programlederrollen for fx at sikre repræsentationen af forskellige fagmiljøer eller lokationer i programmets ledelse. Ansøgningsproces og vurderingskriterier fastlægges i en invitation fra institutlederen.

På baggrund af de indsendte tilkendegivelser og kandidaternes CV træffer institutlederen en beslutning om, hvem der udpeges til forskningsprogramleder(e).

Forskningsprogramledere udpeges for en treårig periode og refererer til relevant afdelingsleder i personale-spørgsmål og fagligt set til institutlederen.

For at sikre dynamik og fleksibilitet kan forskningsprogramlederen som udgangspunkt sidde i to perioder. Hvis programlederen ønsker at stoppe i løbet af en periode, indkalder institutlederen forslag til en ny programleder blandt programmets medlemmer.

Forskningsprogramlederen udøver forskningsprogramledelse, hvilket omfatter følgende:

- Lede og etablere et stærkt forskningsmiljø og arbejdsfællesskab gennem motivation og inspiration af programmets medlemmer, fx i forhold til at afholde skriveophold, forskningsseminarer og lave videnu-veksling, der bidrager til synliggørelse af medlemmernes forskning.
- Bidrage til forskernes trivsel og mulighed for at indgå i meningsfulde akademiske fællesskaber, kollektive udvekslinger og nyskabende samarbejder.
- Sørge for den faglige præsentation af nye medarbejdere i forskningsprogrammet, som skal tilbydes en velkomstsamtale med fokus på programmets mulighed for at understøtte medarbejderens forskning.
- Etablere samt opdatere hjemmeside og sikre løbende kommunikation til medlemmerne om program-ets aktiviteter.
- Understøtte programmets juniorforskere med målrettede initiativer.
- Sikre intern videndeling og udvikling i programmet gennem et årligt fællesmøde med programmets center- og enhedsledere.
- Samarbejde med forskningsprogrammets enheder, centre og medlemmer om at udarbejde forsknings-målsætninger og -planer i overensstemmelse med instituttets forskningsstrategi og medlemmernes behov.
- Udvikle og understøtte relevant samspil mellem afdelings- og forskningsprogramniveau.
- Understøtte det løbende og opsøgende sparrings- og reviewarbejde knyttet til kvalitetssikringen af forsk-ningsansøgninger fra instituttets medarbejdere.
- Deltage i og bidrage til institutstrategiske initiativer (fx karriere- og ansøgningsworkshops).

- Indgå i instituttets forskningsudvalg, som er rådgivende for institutlederen i alle forhold vedrørende forskning.
- Sikre at programmidlerne anvendes bedst muligt og i henhold til retningslinjerne.
- Informere om mulige kandidater blandt forskningsprogrammets medlemmer til priser, råd og udvalg.

Forskningsprogramlederen er ikke ansvarlig for tilsyn med programmedlemmernes forskningsindsats. Denne opgave varetages af institutlederen.

3.4 Samarbejdsflader mellem afdelinger og programmer

Det er centralt, at instituttets afdelinger og forskningsprogrammer samarbejder om at understøtte forskningen på instituttet. Der påhviler således afdelingsleder og forskningsprogramleder et fælles ansvar for at vedligeholde disse samarbejdsflader. Det omfatter bl.a., at:

- Afdelingslederne kan inddrage den relevante forskningsprogramleder i forhold til velkomstsamtaler for nyansatte medarbejdere eller andre udviklingssamtaler (fx med juniorforskere).
- Programmerne kan inddrage afdelingslederne i forhold til planlægning og afvikling af seminarer, strategiske tiltag og aktiviteter, hvis dette kan være til gavn for program og/eller afdeling.
- Afdelingsledere og de relevante programledere kan mødes forud for MUS-samtaler og drøfte afdelingens overordnede forskningstrategiske status og potentialer. Møderne arrangeres af forskningskonsulenten. Forskningsprogramlederne kan desuden inddrages efter MUS i forhold til forskere, der på forskellige måder har brug for understøttende forskningstiltag eller støtte (fx sparring i forhold til formuleringen af en forskningsplan).
- Programlederne kan i samarbejde med afdelingslederne planlægge formater for videndeling om programaktiviteter i afdelingerne, fx i forbindelse med medarbejdermøder eller afdelingsseminarer.
- Afdelingerne kan frivilligt etablere et forskningsråd, hvor afdelingsleder, relevante programleder(e) og et udvalg af afdelingens seniorforskere mødes og drøfter afdelingens forskningsstrategiske udvikling. Disse møder kan indkaldes i et samarbejde mellem afdelingsleder og forskningsprogramleder(e).

4. FORSKNINGSENHEDER

Under forskningsprogrammerne kan der etableres tematiske forskningsenheder. Enhederne er dynamiske arbejdsfællesskaber, som kan oprettes hurtigt og (modsat centrene) uden involvering af instituttets udvalg. Det skal således være enkelt for en gruppe forskere, der vil indgå i et kollektivt samarbejde, at organisere sig som en forskningsenhed under et program.

Forskningsenhederne kan søge midler til aktiviteter gennem forskningsprogrammet, som de er tilknyttet.

Enhederne kan oprettes efter aftale med programleder, og enhederne kan få den størrelse, forskerne finder passende, og som giver faglig mening. Enhederne skal fremgå af forskningsprogrammernes hjemmesider.

Enhederne udpeger selv en koordinator/tovholder.

Enhedernes levetid er ikke defineret, men deres aktivitetsniveau evalueres af programmerne som led i den overordnede programevaluering. Enheder kan nedlægges på enheds- og programleders fælles initiativ, hvis de har været inaktive i en længere periode.

5. FORSKNINGSCENTRE

Instituttets medarbejdere kan foreslå etablering af centre. Forskningscentre ved IKK danner rammen om en gruppe af forskere med et klart fokus på et forskningsområde og et tydeligt, begrundet behov for ekstern synlighed. Det er muligt at samarbejde på tværs af institutter/fakulteter.

Aktiviteter i et center kan for eksempel være sampublicering, samarbejde om og udvikling af ansøgninger, invitation af gæsteprofessorer, ph.d.-kurser, workshops, konferencer og videndeling i forhold til samfundet.

5.1 Ansøgning og evaluering

- Der kan årligt ansøges om etablering af nye centre, og ansøgninger om nye centre sendes til forskningskonsulenten. Skemaet skal benyttes, og ansøgning inkl. bilag må maks. fylde otte sider. Forskningscentre oprettes for en fireårig periode.
- Ansøgningerne drøftes i hhv. forskningsudvalg, institutledelse og institutforum, hvorefter institutleder tager den endelige beslutning.
- Centre, som omfatter samarbejdsaftaler med parter uden for Arts, skal godkendes af dekan eller rektor.
- For at undgå overlappende initiativer skal institutleder konsultere de øvrige institutter (blandt andet om centrets navn).
- Instituttet orienterer fakultetet om beslutning om etablering af nye institutbaserede forskningscentre.
- Forskningscentre evalueres efter fire år. Evaluering gennemføres af forskningsudvalget og forestås af den ansvarlige programleder. Centre, der har været inaktive i en længere periode, kan nedlægges på center- og programledernes fælles initiativ.
- Forskningscentre kan ved udløbet af den fireårige periode genansøge om centerstatus. Ved genansøgning om centerstatus lægges evalueringen sammen med en separat, ny ansøgning til grund for beslutningen evt. videreførelse.

5.2 Centrenes rammer

- Et forskningscenter kan etableres i samarbejde mellem flere institutter m.v., men skal være organisatorisk forankret ved et institut.
- Centre skal have en centerleder. Hver centerleder kan som udgangspunkt kun lede et forskningscenter.
- Alle centre skal knyttes til det forskningsprogram, som vurderes mest fagligt relevant af centerlederen. Centres medlemmer kan frit indgå som primære medlemmer i andre programmer end det program, som centret er tilknyttet.
- Programmet er det centrale omdrejningspunkt for sparring i forhold til og udvikling af centrets aktiviteter.
- Viceinstitutleder for forskning indkalder til et årligt seminar for centerledere for at understøtte videndeling og sparring på institutniveau. Dette seminar kan eventuelt bidrage til evalueringen af centrets aktiviteter.
- Centre kan ikke være ansættelsessted for de deltagende medarbejdere. Centerledere ved institutbaserede forskningscentre har ikke personaleansvar, men leder samarbejdet om centrets forskningsaktiviteter.
- Instituttets forskningscentre skal fremgå af dets hjemmeside og kan frivilligt også fremgå af forskningsprogrammernes hjemmesider.
- Der skal etableres en hjemmeside for hvert center, som centerlederen er ansvarlig for at holde ajour.

5.3 Centrenes økonomi

- Økonomien ved institutbaserede forskningscentre ligger hos instituttet, men kan tillige være baseret på ekstern projektf finansiering eller lignende. I godkendelsen af et institutcenter ligger ikke forhåndstilsagn om økonomisk tilskud eller timekompensation.
 - Forskningscentre kan søge deres aktiviteter finansieret gennem direkte ansøgninger om driftsmidler.
 - Der kan søges om driftsmidler årligt. Deadline og retningslinjer for ansøgning udmeldes i nyhedsbrevet senest én måned inden deadline.
 - Forskningscentre etableret i henhold til Institut for Kommunikation og Kulturs centerpolitik kan som udgangspunkt maksimalt støttes med 10.000 kr. p.a. Ved allokering af midler tages hensyn til centrets deltagertal og aktiviteterernes organisatoriske forankring.
-

6. FORSKNINGSUDVALGET

Det er vigtigt, at forskningsudvalget har den rette størrelse til både at kunne repræsentere instituttets forskningsmiljøer og være funktionsdygtigt. Forskningsudvalget består af forskningsprogramlederne, en repræsentant fra afdelingslederkredsen samt et antal ph.d.-programledere, som defineres af forskningsudvalget.

Forskningsudvalget kan suppleres med andre repræsentanter, hvis udvalget vurderer, at dette er strategisk vigtigt for instituttet.

Forskningsudvalget har det som en kerneopgave at bidrage til politiske og strategiske drøftelser i forhold til instituttet og udvikle forskningsprogrammerne gennem gensidig sparring og videndeling. Derudover tilbyder udvalget løbende reviews af forskningsansøgninger fra instituttets forskere og bidrager til interne kvalificeringsprocesser i forhold til specifikke virkemidler. Hvis det skønnes at være nødvendigt, kan der igangsættes initiativer med det formål at opbygge særlige kompetencer blandt udvalgets medlemmer (fx i forhold til ansøgningslæsning og -feedback).

Forskningsudvalget har ansvar for at organisere et årligt seminar målrettet instituttets postdocs og adjunkter. Dette seminar skal understøtte disse yngre forskere i deres karriereudvikling samt bidrage til deres synlighed på instituttet. Der afholdes desuden et årligt seminar, hvor forskningsprogramledere og afdelingsledere mødes.

Institutledelsen repræsenteres i udvalget af institutleder og viceinstitutleder for forskning, hvor sidstnævnte har ansvar for planlægning og afvikling af møderne. Udvalget mødes som udgangspunkt en gang om måneden.

7. BUDGETRAMME OG PULJER

Størstedelen af instituttets forskningsressourcer (basisforskningsmidler udgør i 2022-budgettet ca. 160 mio. kr.) investeres i løn og finansierer den forskningstid, der indgår i de fleste VIPers ansættelse. Dertil kommer eksterne forskningsmidler (ca. 70 mio. kr. i 2022). I forskningstiden indgår også redaktionsarbejde, konferencedeltagelse og -planlægning, fagfællebedømmelser, deltagelse i forskergrupper, modtagelse af gæsteforskere og udformning af eksterne ansøgninger samt kompetenceudvikling.

Ud over disse forskningsmidler afsættes hvert år i budgettet midler til facilitering af forskningen. Nogle af disse midler forvaltes primært af den enkelte forsker, fx rejsemidlerne. Andre fordeles på institutniveau for at fremme forskningens vilkår og udvikling samt instituttets forskningsstrategiske mål.

Forskningsorganiseringen, som den er beskrevet i dette dokument, finansieres af instituttets basismidler. Budgetrammen fastlægges årligt i forbindelse med budgetlægning for det kommende år. Institutet har i 2022-2023 afsat op til 2 mio. kr. til støtte af forskere, forskningsprogrammer og indsatser målrettet en styrkelse af instituttets strategiske indsatser.

Budgetrammen – og dens fordeling mellem puljerne – lægges ikke fast. Nedenstående årlige beløb er estimater, som alle bygges på forbruget i 2022.

IKK's forskningsprogrammer – 1. mio. kr.

Alle programmedlemmer har mulighed for at foreslå programaktiviteter eller søge om midler til aktiviteter, der gennemføres i regi af forskningsenheder.

IKK's forskningspulje – støtte til strategiske samarbejdsprojekter – 150.000 kr.

Kan søges af alle adjunkter, lektorer og professorer, der søger nationale eller internationale virkemidler, der kræver et samarbejde med eksterne aktører.

Løbende pulje til finansiering af individuelle/kollektive aktiviteter – 150.000 kr.

Kan søges af alle adjunkter, lektorer og professorer, der med kort varsel har brug for små beløb til gennemførelse af mindre, men centrale aktiviteter.

IKK's forskningscentre – 300.000

For at understøtte IKK's forskningsorganisering kan centre søge om op til 10.000 kr. om året til gennemførelse af konkrete aktiviteter.

Midlerne udmøntes i henhold til nedenstående principper:

Ekstern finansiering

Der skal – hvor det er muligt – søges om ekstern finansiering til afholdelse af aktiviteter og arrangementer, fx konferencer, besøg af gæsteforskere etc.

Enstrengt finansiering

For at øge transparensen i forhold til finansiering af aktiviteter på IKK bør ansøgere alene søge om midler fra IKK hos en af puljerne og ikke sammenstykke finansieringen fra flere interne puljer/finansieringskilder.

Afdelingslederes dispositionsret

Afdelingsledere har mulighed for at yde støtte til gennemførelsen af mindre forsknings-/udviklingsaktiviteter eller ad hoc kompetenceudviklingsbehov på afdelingsniveauet med op til 10.000 kr. pr. aktivitet, såfremt det kan rummes inden for det fælles institutbudget.

